

AKADEMIA TWÓRCZEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Czym ma być ATP. Pomysłodawcy i partnerzy.

Akademia Twórczej Przedsiębiorczości (ATP) to nazwa programu, którego współorganizatorami są Fundacja Konkurs Pro Publico Bono oraz wiceminister Rozwoju Regionalnego, pan Władysław Ortyl.

ATP działać będzie jako think tank służebny wobec rozmaitych przedsięwzięć o charakterze badawczym, szkoleniowym i doradczym. Ich celem będą działania na rzecz rozwoju gospodarczego, cywilizacyjnego i obywatelskiego w regionach, gdzie tempo takiego rozwoju było dotąd zbyt powolne. W przyszłości do partnerstwa w ATP zaproszeni zostaną również przedstawiciele Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Sekretarz Stanu w MKiDN Jarosław Sellin włączył się już do współpracy przy tworzeniu Programu), a także przedstawiciele Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministra Środowiska.

Ze względu na strategiczny charakter wiedzy tworzonej w ramach ATP, a zwłaszcza ze względu na potrzebę i możliwość jej praktycznego stosowania do programów realizowanych przez rząd RP oraz przez władze samorządu terytorialnego, organizatorzy planują powołanie również rady patronackiej Programu, w skład której wchodziłoby m.in. przedstawiciele wspomnianych wyżej ministrów. W przekonaniu inicjatorów ATP powinna ona w pierwszej kolejności znaleźć zastosowanie podczas realizacji rządowego Programu Rozwoju Polski Wschodniej, który w imieniu Ministra Rozwoju Regionalnego nadzoruje współautor koncepcji ATP, Sekretarz Stanu w MRR Władysław Ortyl.

Twórcza, czyli jaka?

Każdy przejaw ludzkiej przedsiębiorczości jest twórczy, skoro tworzy nowe miejsca pracy, nowe produkty lub usługi, nowe technologie, nowe więzi społeczne. Powstaje zatem pytanie dzięki czemu przedsiębiorczość miałaby zasłużyć na miano przedsiębiorczości twórczej w jakiś szczególny sposób? W przekonaniu głównych autorów koncepcji twórczej przedsiębiorczości - konsultantów zrzeszonych w Centrum im. Mirosława Dzielskiego, jej sens jest dwojaki. Po pierwsze, przejawia się on w zdolności do wyjścia w działalność – zarówno stricte gospodarczej, jak i obywatelskiej – poza rozwiązania utarte, rutynowe, co najczęściej określa się jako „innovacyjność”. Po drugie, zaś (a w ścisłym związku z pierwszym) chodzi o przedsiębiorczość twórczo wykorzystującą dostępne zasoby dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego i krajobrazowego. Postrzeganie kultury nie jako wartości „dodanej” do wszelkiej innej działalności, ale jako siły prorozwojowej, mającej wpływ na wszelką działalność, także gospodarczą lub obywatelską. Twórcza przedsiębiorczość to również taka, która szanse samorealizacji dostrzec "tu i teraz", w oparciu o to, co tyleż bliskie, co właśnie z takiej bliskiej perspektywy często trudno dostrzec jako atut, źródło korzyści materialnych oraz na pieniądze nieprzeliczalnych, ale również ważnych: wiary we własne siły, poczucia dumy osobistej i wspólnotowej, myślenia z nadzieją o przyszłości innej niż związana z migracją do bogatszych krajów czy regionów. Dostrzeganie wartości i szans rozwojowych we własnej gminie, powiecie, własnym regionie i to bardziej w oparciu o istniejący tam potencjał niż o inwestycje z zewnątrz to również jeden z kluczowych przejawów „twórczej przedsiębiorczości”.

Dlaczego Polska Wschodnia?

Stereotyp "ściany wschodniej" wywołujący skojarzenie z czymś, od czego cywilizacja zachodnioeuropejska może się jedynie "odbić", bo już nie "objąć" lub "przekroczyć", stanowi

ogromne wyzwanie dla polityki upowszechniania i wspierania twórczej przedsiębiorczości. Milczące przyzwolenie elit opiniotwórczych w Polsce na dalsze traktowanie naturalnej "bramy wschodniej" jako mitycznej "ściany", byłoby nie do pogodzenia z polską racją stanu. Równie niemądre jest wyobrażenie, iż wystarczy w Polskę Wschodnią mechanicznie "wpompować" fundusze rodzime oraz europejskie, aby ta skutecznie awansowała do regionów lepiej rozwiniętych. Bez rozbudzenia ducha twórczej przedsiębiorczości wśród tamtejszych mieszkańców nawet największy transfer dotacji i inwestycji może skończyć się ogromnym rozczarowaniem i marnotrawstwem publicznych funduszy. Idea programu Akademii Twórczej Przedsiębiorczości narodziła się z tyleż optymistycznego, co opartego na solidnych przesłankach przekonania, że ta zapóźniona gospodarczo i cywilizacyjnie Polska Wschodnia dysponuje ogromnym potencjałem dwojakiego rodzaju. Znaczącą część obszaru województw Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Lubelskiego, Podkarpackiego i Świętokrzyskiego stanowią tereny o wybitnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Pod tym względem przewaga Polski Wschodniej nad południową i centralną jest równie oczywista, jak to, że ów naturalny kapitał w niewielkim tylko stopniu został dotąd wykorzystany tam dla rozwoju przedsiębiorczości w sferze najszerzej rozumianych usług turystycznych. Mniej znany i doceniany, a tym samym gorzej wykorzystany jest zaś potencjał kulturowy tych obszarów: obecne na nich materialne i niematerialne dobra dziedzictwa narodowego oraz właściwe jedynie tym ziemiom ślady historyczne i po części nadal żywe świadectwa wielokulturowości Polski Jagiellonów, a także nadal świeża pamięć obecności Jana Pawła II.

Chociaż owoce prac badawczych i koncepcyjnych prowadzonych pod szyldem ATP będą mogły znaleźć zastosowanie w różnych dziedzinach przedsiębiorczości i różnych regionach, właśnie Polska Wschodnia stanowi najpilniejszy i najbardziej naturalny punkt wyjścia dla prac Akademii. Oczywisty kontrast między niskim poziomem rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego, a ogromem potencjału rozwojowego zawartego w walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych stanowi szczególne wyzwanie dla przedsiębiorczości twórczo rozwijającej tam najszerzej rozumianą branżę turystyczną (turystyka pobytowa, objazdowa, wyspecjalizowana, agroturystyka, obsługa ruchu pielgrzymkowego itd.) oraz przedsięwzięcia kulturalne, artystyczne, edukacyjnych. Z licznych badań wynika niezbicie, że słabość infrastruktury oraz niedostatek kapitału inwestycyjnego są wprawdzie znaczącymi przeszkodami w rozwoju Polski Wschodniej, ale nie jedynymi. Niemniej dotkliwy jest tam niedostatek know-how oraz informacji na temat sprawdzonych przykładów mogących inspirować do twórczego naśladownictwa.

Rola Fundacji Konkurs Pro Publico Bono

Wychodząc z inicjatywą powołania ATP Fundacja Konkurs Pro Publico Bono zmierza do stworzenia nowoczesnej instytucji gromadzącej i upowszechniającej właśnie ten rodzaj wiedzy oraz umiejętności. Istotną część potrzebnych po temu wiedzy i doświadczeń Fundacja posiada dzięki organizowaniu kolejnych edycji Konkursu Pro Publico Bono, w którym odkryto i wyróżniono już kilkadziesiąt wybitnych dzieł i organizacji obywatelskich w dziedzinie pobudzania rozwoju lokalnego, wspierania i promocji przedsiębiorczości oraz zarządzania kulturą i dziedzictwem narodowym. Zasób zweryfikowanych w trakcie Konkursu Pro Publico Bono, sprawdzonych w praktyce przykładów, „historii sukcesów”, które mogą odegrać rolę wzorców jest już imponujący i z każdym kolejnym rokiem wzrasta. Szczególnie wartościowe dla Programu Rozwoju Polski Wschodniej są wzorce udanych, twórczych przedsięwzięć z tego właśnie obszaru i tych również nie brakuje. Ponadto organizatorzy ATP chcą zwrócić uwagę na dorobek programowy i doświadczenia Wigierskiego Parku Narodowego. Organizacja ta posiada bowiem nie tylko wysokie profesjonalne kompetencje w zakresie ochrony przyrody, ale ma również poważne osiągnięcia w zarządzaniu zasobami przyrodniczymi, krajobrazowymi i kulturowymi na Suwalszczyźnie.

Seminarium wędrowne.

Wstępem do inauguracji Akademii Twórczej Przedsiębiorczości będzie Seminarium Programowe, które z inicjatywy organizatorów ATP odbędzie się w dniach 9-11 marca 2007 roku na Suwalszczyźnie. Tak szeroko określona lokalizacja seminarium jest w pełni uzasadniona; będzie to bowiem seminarium „w ruchu”, które Anglosasi mogliby nazwać study tour. Jego głównym celem będzie omówienie doświadczeń organizacji kulturotwórczych działających na terenach objętych programem rozwoju Polski Wschodniej, które w skali lokalnej potwierdziły już zdolność do twórczego i owocnego wykorzystania dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego do rozwoju społeczno-gospodarczego własnego środowiska lokalnego (gmina, powiat, subregion). Wiodącą rolę w ramach tego seminarium odgrywać będą organizacje, które są laureatami Konkursu Pro Publico Bono, a zatem zostały już zweryfikowane i pozytywnie ocenione w ramach procedur przewidzianych w Konkursie. Są to w szczególności: Fundacja Kresy 2000 z Nadrzecza k.Biłgoraja(woj.lubelskie), Fundacja Pro Academia Narolensae z Narola(woj.podkarpackie), Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Cmolasy (woj.podkarpackie), Stowarzyszenie na rzecz aktywizacji Polesia Lubelskiego z Podedwórz (woj.lubelskie) Stowarzyszenie Promocji Przedsiębiorczości z Rzeszowa oraz Stowarzyszenie Pamięć Tradycji – Suwalszczyzna.

Uczestnicy seminarium odwiedzą Maćkową Rudę, Budę Ruską, Krasnopol, Sejny, Puńsk, Leszczewko, zaś podsumowanie seminarium odbędzie się w Wigrach podczas spotkania Klubu Wigierskiego.

Za tak hasłowo zreferowanym programem wizyt ukrywa się seria wizji lokalnych i spotkań z wybitnymi, działającymi na Suwalszczyźnie twórcami kultury (prof. Andrzej Strumiłło, Piotr Malczewski), twórcami dzieł społecznych (członkowie Stowarzyszenia Pamięć Tradycji – Suwalszczyzna , panowie Wojciech Domosławski i Jerzy Nazaruk z Sejn) prezentacja projektów kulturotwórczych Wigierskiego Parku Narodowego, debaty o wielokulturowości jako czynnikowi rozwoju na przykładzie sąsiedztwa polsko-litewskiego w Sejnach, rola samorządu lokalnego w zarządzaniu dziedzictwem kulturowym i tworzeniu produktu turystycznego na przykładzie Puńska, czy wreszcie pogłębienie zrozumienia dziedzictwa Jana Pawła II na Suwalszczyźnie dzięki spotkaniu z rodziną państwa Milewskich, których Ojciec Święty nawiedził podczas pielgrzymki w roku 1999.

Takie panoramiczne spojrzenie na Suwalszczyznę ,jako na region bogaty w zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego ,mający szansę stać się wzorem rozwoju społecznego i gospodarczego opartego o działalność kulturotwórczą, jest możliwe przede wszystkim dzięki dorobkowi programowemu Kolegium Wigierskiego.

Ta organizacja, zrzeszająca ludzi kultury; twórców sztuki, nauki, dziennikarzy i pedagogów, duszpasterzy oraz twórców dzieł społecznych, odnosząc się do „genius loci” Suwalszczyzny i wykorzystując doświadczenia licznych podmiotów kulturotwórczych działających w tym regionie (będą one w większości gospodarzami poszczególnych punktów programu seminarium), stara się wypracować i zademonstrować opinii publicznej na czym polega w praktyce wykorzystywanie kapitału kulturowego do tworzenia warunków rozwoju cywilizacyjnego danego miejsca. W świetle konfliktu, jaki powstał w ostatnim czasie w tym regionie na tle budowy autostrady przechodzącej przez dolinę Rospudy, podjęcie zasadniczej debaty programowej poświęconej warunkom rozwoju tego regionu w oparciu o jego największe bogactwa, czyli zasoby kulturowe i przyrodnicze, powinno także przyczynić się do lepszego zrozumienia przez samych mieszkańców Suwalszczyzny (odpowiednio odnosi się to także do innych regionów obszaru Polski Wschodniej), że tzw. „rozwój zrównoważony” nie jest wcale jakimś postulatem ideologicznym, a kapitał społeczny i ludzki , jako potencjał obszarów szczególnie określonych kulturowo, może stać się rzeczywistym czynnikiem rozwoju i źródłem bogactwa zamieszkujących te regiony społeczności. Dlatego tytuł przewodni seminarium wigierskiego brzmi: „Jak duch twórczości ożywia gospodarkę?”

W seminarium wezmą udział eksperci – specjaliści od zarządzania rozwojem, znawcy teorii przedsiębiorczości oraz kulturoznawcy, którzy ustosunkują się do przedstawionych przypadków i oceniają możliwości ich wykorzystania z punktu widzenia celów i zadań Programu Rozwoju Polski Wschodniej. Ich ustalenia, raport z przebiegu seminarium oraz będące jego owocem Memorandum Programowe zostaną następnie wykorzystane m.in. w dyskusji dotyczącej, tworzonej pod kierunkiem Ministra Rozwoju Regionalnego, Strategii Rozwoju Polski Wschodniej. W pracach tych, za pośrednictwem Kolegium Wigierskiego, wezmą udział także organizacje obywatelskie, środowiska twórcze, a także przedstawiciele samorządów lokalnych Suwalszczyzny oraz Województwa Podlaskiego, a w dalszej kolejności także innych regionów objętych działaniem Programu Rozwoju Polski Wschodniej.